

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง การประเมินการดำเนินงานในโครงการโรงเรียนสองภาษา จังหวัดพิษณุโลก ครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบความคิดของงานวิจัย ได้แก่

1. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.1 นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ

1.2 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการ โรงเรียนสองภาษา

1.3 กระบวนการจัดหาครูผู้สอนในโรงเรียนสองภาษา

1.4 โรงเรียนสองภาษา

1.5 วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิชาที่เปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษ โครงการโรงเรียนสองภาษาในจังหวัดพิษณุโลก

1.5.1 วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิชาที่เปิดสอน โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

1.5.2 วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิชาที่เปิดสอน โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

1.5.3 วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิชาที่เปิดสอน โรงเรียนจำการบุญ

1.6 การประเมินโครงการ

1.6.1 ความหมายของโครงการ

1.6.2 องค์ประกอบพื้นฐานของการดำเนินงานโครงการ

1.6.3 ความหมายของการประเมินโครงการ

1.6.4 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

1.6.5 แนวคิดในการประเมินโครงการ

1.6.6 ประเภทของการประเมินโครงการ

1.6.7 รูปแบบของการประเมินโครงการ

1.7 ทฤษฎีการประเมินโครงการแบบ CIPP MODEL

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษ

เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2544 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกคำสั่ง ที่ วก 1065/1544 เรื่อง นโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นภาษาอังกฤษ มีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

นโยบาย

เพื่อให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดจัดเป็นภาษาไทย สามารถจัดเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมีคุณภาพ มีความเท่าเทียม และความเป็นธรรม กระทรวงศึกษาธิการ จึงกำหนดนโยบาย ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ถือว่าเป็นทางเลือกหนึ่งของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดได้เป็นบางวิชาเท่านั้น
2. ในกรณีที่สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษมีการเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มจากผู้ปกครอง สถานศึกษาต้องจัดเงินส่วนหนึ่งเป็นกองทุนสำหรับนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความสามารถให้ได้เรียนตามต้องการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
3. การบริหารจัดการการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องเอื้อประโยชน์ไปยังระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยในเรื่องการใช้สื่ออุปกรณ์ การใช้ห้องปฏิบัติการ ภาษาอังกฤษ ห้องปฏิบัติการวิชาอื่นๆ และบุคลากรในสถานศึกษา
4. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ต้องคงไว้ซึ่งความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาษาไทย ศิลปะไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และวัฒนธรรมไทย
5. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เป็นระยะๆ เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
6. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนดและตรวจสอบค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม
7. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และเป็นไปตามข้อกำหนดในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

หลักเกณฑ์และวิธีการ

1. การบริหารจัดการ

1.1 สถานศึกษาที่มีความพร้อม สามารถจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

ได้ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาเป็นต้นไป สถานศึกษาใดประสงค์จะจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ จะต้องเสนอโครงการให้หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาตามลำดับขั้น ทั้งนี้ ต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการก่อนการเปิดสอน หน่วยงานต้นสังกัดต้องกำหนดหัวข้อเรื่องและวิธีการในการเขียนโครงการ

1.2 การขออนุมัติโครงการ

1.2.1 สถานศึกษาเสนอโครงการต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

1.2.2 หน่วยงานต้นสังกัดแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาโครงการ

1.2.3 คณะกรรมการตรวจสอบความพร้อมที่สถานศึกษา

1.2.4 คณะกรรมการประเมินผลการตรวจสอบ และแจ้งผลการประเมินต่อหน่วยงานต้นสังกัด

1.2.5 หน่วยงานต้นสังกัดให้ความเห็นชอบ

1.2.6 หน่วยงานต้นสังกัดเสนอขออนุมัติต่อกระทรวงศึกษาธิการ

1.3 สถานศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการแล้ว ให้ดำเนินการภายใน 2 ปี ถ้าไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าโครงการนั้นสิ้นสุด

1.4 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษแล้วมีความประสงค์จะหยุดดำเนินการ ต้องแจ้งต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ปกครองนักเรียนล่วงหน้าอย่างน้อย 2 ปี ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงการจบตัวประโยชน์ของนักเรียนชั้นสุดท้ายที่รับเข้าเรียนด้วย

1.5 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่จัดเป็นภาษาไทย และกลุ่มที่จัดเป็นภาษาอังกฤษ ต้องกำหนดให้มีกิจกรรมการพัฒนาครูผู้สอนภาษาอังกฤษสำหรับกลุ่มที่จัดเป็นภาษาไทยไว้ในโครงการอย่างต่อเนื่อง จนสามารถสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารได้เหมือนเจ้าของภาษา

1.6 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องจัดให้มีคณะกรรมการของสถานศึกษา ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งระบบโดยเน้นคุณภาพของผู้เรียนทั้งคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วจัดทำเป็นรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต่อเนื่อง

1.7 เวลาและวิชาที่เปิดสอน

1.7.1 ระดับก่อนประถมศึกษา จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

ไม่เกินร้อยละ 50 ของเวลาที่จัดกิจกรรม

1.7.2 ระดับประถมศึกษา จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

เฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา

โดยคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของศาสตร์นั้น

ควบคู่กับภาษาอังกฤษ

1.7.3 ระดับมัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา

ยกเว้นวิชาภาษาไทย และวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

ความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

1.8 ครูผู้สอน

1.8.1 ระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ครูผู้สอนที่เป็น

ชาวต่างชาติต้องสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง

ตามสำเนียงของเจ้าของภาษา และใช้ภาษาไทยในการสื่อสารต่างๆ

ได้ หรือจัดให้มีครูไทยที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

เข้าไปมีส่วนร่วมตลอดเวลา

1.8.2 จัดให้ครูผู้สอนทำตามสัญญาปฏิบัติงาน ให้ครบ 1 ปีการศึกษา

เป็นอย่างน้อย และมีบทลงโทษที่เข้มงวดหากละเมิดสัญญา

1.8.3 ครูผู้สอนทุกคนต้องจบปริญญาตรีเป็นอย่างน้อย และต้อง

มีหลักฐานการศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

1.8.4 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ต้องมีความสามารถในการใช้

ภาษาอังกฤษทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ในการสื่อสารได้เหมือนเจ้าของภาษาและได้คะแนนสอบ TOEFL

ไม่น้อยกว่า 550 หรือ IELTS ไม่น้อยกว่า 5.5

1.8.5 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเด็กและวิธีการจัดการเรียน

การสอนโดยมีหลักฐานการศึกษาด้านการสอนไม่น้อยกว่า

15 หน่วยกิต

1.8.6 ครูผู้สอนชาวต่างประเทศต้องได้รับการอบรมด้านหลักสูตรของ

ประเทศไทย ภาษาและวัฒนธรรมไทย อย่างน้อย 15 ชั่วโมง

- 1.8.7 สถานศึกษาต้องจัดให้ครูผู้สอนทุกคนทั้งที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด
- 1.8.8 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีโอกาสได้รับการพัฒนา โดยได้รับการฝึกอบรมศึกษาดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ อย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง

1.9 การรับนักเรียน

- 1.9.1 รับนักเรียนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
- 1.9.2 สถานศึกษาสามารถกำหนดเงื่อนไขความสามารถของผู้เรียนได้ตามความเห็นชอบของหน่วยงานต้นสังกัด
- 1.9.3 ให้สถานศึกษาคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถผ่านเกณฑ์ได้เข้าเรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มอย่างน้อย 3 % ของจำนวนนักเรียนในโครงการ
- 1.9.4 การจัดจำนวนนักเรียนแต่ละห้องเรียนควรเป็น ดังนี้
- ระดับก่อนประถมศึกษา ไม่เกินห้องละ 25 คน
 - ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น – ปลาย ไม่เกินห้องละ 30 คน
 - ระดับวิชาชีพ (ปวช.) ไม่เกินห้องละ 30 คน
 - ระดับวิชาชีพ (ปวส.) ไม่เกินห้องละ 30 คน

1.10 การเก็บค่าเล่าเรียน และการตั้งกองทุน

- 1.10.1 การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าธรรมเนียมอื่นในสถานศึกษาเอกชน และค่าใช้จ่ายในส่วนที่เพิ่มจากการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยในสถานศึกษาของรัฐ ให้หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดอัตราที่เหมาะสม
- 1.10.2 สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาต้องจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในโครงการและมีความสามารถผ่านเกณฑ์ ให้เข้าเรียนในโครงการอย่างน้อย 3 % ของจำนวนนักเรียนแต่ละปี และเพื่อใช้ดอกผลจากกองทุนส่งเสริมการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนร่วมกันระหว่างนักเรียนในโครงการกับ
นักเรียนที่เรียนเป็นภาษาไทย

1.11 การจัดการทรัพยากรและกิจกรรมของสถานศึกษา

- 1.11.1 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย และเป็น
ภาษาอังกฤษ ต้องบริหารจัดการ บุคลากร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์
ห้องปฏิบัติการ และสถานที่ต่างๆ ให้ครูและนักเรียน ทุกคน
ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันและอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะ
สถานศึกษาของรัฐซึ่งใช้งบประมาณของรัฐ ต้องดูแลให้เกิด
ความเป็นธรรมอย่างแท้จริง
- 1.11.2 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสองกลุ่ม ต้องจัดให้นักเรียน
ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมของ
โรงเรียน/ชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นไทย
ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

การจัดการเรียนการสอน

1. สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
2. การจัดการเรียนการสอน ควรจัดในบริบทของความเป็นไทยผสมผสานความเป็น
สากล โดยมุ่งเน้นความรักท้องถิ่น ประเทศชาติ และความเป็นไทย
3. สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนทุกวิชา โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่พึงงาม สร้างความมั่นใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาในการสื่อสาร
4. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในระดับก่อนประถมศึกษา ต้องคำนึงถึง
ความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาไทยของผู้เรียน ความพร้อม ความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษ
ควรจัดกิจกรรมง่ายๆ ที่ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน สร้างความกระตือรือร้น และประสบ
ความสำเร็จ เช่น การร้องเพลง การฟังนิทานประกอบภาพ การเล่นบทบาทสมมุติ การเล่นเกม
การศึกษา เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอน

1. สถานศึกษาต้องจัดให้มีหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ระดับที่เปิดสอน ทั้งเป็นฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้ครูทุกคนได้ศึกษา
2. สถานศึกษาจัดหาหนังสือเรียนที่เป็นภาษาไทยครบถ้วน ตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด อย่างน้อย 10 ชุด ไว้ในห้องสมุด
3. ในกรณีสถานศึกษาจัดทำหนังสือเรียนขึ้นเองและมีการบังคับซื้อหนังสือเรียนนั้น ต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาก่อน
4. สถานศึกษาต้องจัดหาเอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือแบบฝึกหัด หรือหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่เป็นภาษาอังกฤษครบทุกวิชาในจำนวนที่เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาสาระตามหลักสูตร โดยระบุรายการจำนวนหนังสือภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ
5. สถานศึกษาต้องจัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัย ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่เรียนอย่างครบถ้วนและเพียงพอ และจัดบริการใช้สื่อดังกล่าว ให้ผู้เรียนสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

ห้องปฏิบัติการ อาคาร

สถานศึกษาต้องจัดให้มีห้องเรียน ห้องประกอบ ห้องปฏิบัติการ และโรงฝึกงาน สำหรับนักเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นอย่างน้อย

การวัดและการประเมินผลการเรียน

1. การวัด และการประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร/ข้อกำหนดในหลักสูตร โดยจัดทำหลักฐานแสดงผลการเรียนเป็นภาษาอังกฤษ สำหรับผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องใช้การสอบ TOEFL หรือ IELTS ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
2. สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผลด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดระยะเวลาของการเรียนการสอน มีการประเมินเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เรียน ได้พัฒนาครบทุกด้านเต็มศักยภาพและจัดทำผลการประเมินไว้เป็นหลักฐาน

2. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการโครงการโรงเรียน สองภาษา

ในปี พ.ศ.2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนสองภาษา ซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ การบริหารทั่วไป นักเรียน สถานที่และทรัพย์สิน งานวิชาการ งานบุคลากร การเงินและการเก็บรักษา การก่อสร้างผู้กักกันและการใช้จ่ายเงิน และการประเมินโครงการ สรุปได้ดังนี้

การบริหารทั่วไป

1. การบริหารโครงการ ให้เป็นไปตามแนวทางที่ระเบียบกำหนด ถ้ากรณีใดที่ระเบียบมิได้กำหนดให้บริหารจัดการตามระเบียบของทางราชการในเรื่องนั้นๆ
2. ให้มีคณะกรรมการบริหารโครงการ จำนวนไม่เกิน 9 คน อันประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน
 - 2.2 ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนปัจจุบัน จำนวน 2 คน
 - 2.3 ผู้แทนครู จำนวน 2 คน
 - 2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน
 - 2.5 ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ
 - 2.6 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ช่วย-เลขานุการ
3. คณะกรรมการบริหารโครงการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้
 - 3.1 วางแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานของสถานศึกษา
 - 3.2 วางข้อปฏิบัติที่ใช้ภายในโครงการตามแนวปฏิบัติของกรมสามัญศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ
 - 3.3 ควบคุม ดูแลและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการ
 - 3.4 แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินงานตามที่คณะกรรมการบริหารโครงการมอบหมาย
 - 3.5 ให้คำปรึกษา เสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการต่อคณะทำงาน

3.6 กำกับ ดูแลการบริหารและพัฒนาทรัพยากรของโครงการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 พิจารณาและอนุมัติการดำเนินงานอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องและเป็นประโยชน์ต่อโครงการตามที่คณะทำงานเสนอ ซึ่งไม่ขัดต่อระเบียบ กฎ ข้อบังคับ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4. คณะกรรมการบริหารโครงการอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี ยกเว้นกรรมการและเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการให้เป็นไปตามตำแหน่งของสถานศึกษานั้นๆ

คณะกรรมการทุกตำแหน่งให้มีการเลือกตั้งจากบุคคลดังกล่าว โดยแต่ละกลุ่มเลือกตั้งกันเองในกลุ่มของตน ยกเว้นผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการโดยตำแหน่ง

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้คณะกรรมการแต่ละคนเสนอชื่อผู้ที่มีความรู้ความสามารถ คนละไม่เกิน 1 ราย แล้วคณะกรรมการพิจารณาออกเสียงคัดเลือกตามมติตามที่กำหนด พร้อมทั้งให้เลือกคนใดคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการบริหารโครงการ

5. การพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการ

5.1 พ้นตามกำหนดวาระ

5.2 ตาย

5.3 ลาออก

5.4 คณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

5.5 ขาดคุณสมบัติในแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นตัวแทน ได้แก่

5.5.1 พ้นจากการเป็นกรรมการ สำหรับผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน

5.5.2 นักเรียนที่ตนเป็นผู้ปกครองมิได้เรียนอยู่ในโครงการ สำหรับผู้แทนครู

5.5.3 พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาของโครงการ สำหรับผู้แทนครู

ให้มีการเลือกตั้งแทนกรรมการที่ว่างภายใน 30 วันนับแต่กรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งได้เท่ากับเวลาที่เหลือที่ตนแทนจนครบวาระ ถ้าระยะเวลาที่เหลือไม่เกิน 90 วันอาจไม่ต้องเลือกตั้งแทนก็ได้ถ้ากรรมการที่เหลือสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามรูปองค์คณะกรรมการ

นักเรียน

1. นักเรียนที่จะเข้าเรียนในโครงการได้ต้องเป็นผู้ผ่านการทดสอบด้านภาษาที่เปิดสอนก่อน มีผลการเรียนในระดับชั้นประโยคเดิมให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารโครงการกำหนด ถ้ามีผู้มีความประสงค์จะเข้าเรียนมากกว่าที่สถานศึกษากำหนดให้สอบคัดเลือก

2. นักเรียนของโครงการจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา เหมือนกับนักเรียนทั่วไปและได้รับสิทธิอื่นๆ เช่นเดียวกับนักเรียนทั่วไปของสถานศึกษานั้น ๆ ด้วย

สถานที่และทรัพย์สิน

1. สถานศึกษาที่จะเปิดโครงการต้องมี สถานที่พร้อมที่จะปรับปรุงเป็นสถานที่เรียนของนักเรียนในโครงการได้โดยไม่กระทบต่อนักเรียนทั่วไป
2. สถานที่ใช้จัดการเรียนการสอนควรมีลักษณะเฉพาะเช่น สภาพของห้องเรียน ห้องสมุด เครื่องคอมพิวเตอร์ ห้องทดลอง และอุปกรณ์เฉพาะที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนในภาษานั้นๆ
3. ทรัพย์สินและสิทธิต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามโครงการให้เป็นของสถานศึกษานั้นๆ

งานวิชาการ

1. หลักสูตรให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พร้อมทั้งแปลให้เป็นภาษาที่จะจัดการเรียนการสอนตามภาษานั้นๆ
2. การเรียนการสอนต้องเป็นไปตามภาษาที่สถานศึกษากำหนด ยกเว้นภาษาไทย และวิชาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ขนบธรรมเนียมและประเพณีไทย เป็นต้น
สถานศึกษาที่ยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการเต็มตามโครงการ ให้ดำเนินการสอนในวิชาอื่น นอกจากวิชาของเจ้าของภาษาแล้วเพิ่มอีกจำนวน 6 – 14 คาบ/สัปดาห์ เรียกว่า โครงการเตรียมความพร้อม (Mini Program)
3. ต้องมีหรือจัดทำ จัดหา ตำราหรือเอกสารประกอบการเรียนการสอนตามภาษานั้นให้พร้อม และมีจำนวนมากพอที่นักเรียนจะศึกษาค้นคว้าได้
4. มีอุปกรณ์การเรียนการสอนพร้อมที่จะใช้ในการดำเนินการเรียนการสอน อาจจะใช้ร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้บ้าง ในบางอย่างหรืออาจจะให้นักเรียนทั่วไปได้มีโอกาสใช้ของโครงการได้บ้างตามแต่ความเหมาะสม ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณา
5. สถานศึกษาต้องสนับสนุนให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมหรือมีประสบการณ์ในประเทศของเจ้าของภาษาบ้างตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความพร้อมและนโยบายของทางราชการเป็นหลัก แต่จะต้องร่วมกิจกรรมตามแบบของไทยที่สถานศึกษากำหนดด้วย

งานบุคลากร

1. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาขอบหมายบุคลากรที่เหมาะสมรับผิดชอบงานโครงการ เป็นบุคคลหรือเป็นคณะบุคคลก็ได้ ในงานต่างๆ ตามโครงการ ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงบุคลากรในสถานศึกษาเป็นหลักก่อน

2. ครูที่ทำหน้าที่สอน

- ข้าราชการครูในสถานศึกษานั้น ที่มีความรู้ความสามารถ
- ข้าราชการครูในสถานศึกษาอื่น ที่มีความรู้ความสามารถ
- ผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะสำหรับวิชานั้น ๆ หรือเรื่องนั้น ๆ อาจจะเป็นคนไทย หรือคนต่างประเทศก็ได้ ที่สามารถสอนเป็นภาษาที่กำหนดได้

3. อัตราจ้าง อาจจ้างเป็นรายเดือนหรือรายชั่วโมงก็ได้ตามความเหมาะสม ค่าจ้างให้เป็นไปตามบัญชีแนบท้ายตามระเบียบนี้

4. ครูที่ทำหน้าที่สอนและอัตราจ้าง ต้องให้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารโครงการก่อน

การเงินและการเก็บรักษา

1. เงินรายได้ของโครงการ ได้จาก

- 1.1 เงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัวที่ทางราชการจัดให้
- 1.2 เงินสนับสนุนที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นจากเงินอุดหนุนการศึกษาที่รัฐจัดให้
- 1.3 เงินบริจาคหรือเงินอื่นๆ ที่ได้รับสนับสนุนโครงการตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้การสนับสนุน

ผู้ให้การสนับสนุน

2. อัตราการจัดเก็บเงินสนับสนุนที่จัดเก็บเพิ่มตามข้อ 1.3 ให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

สำหรับโรงเรียนตามโครงการเตรียมความพร้อม (Mini Program) ให้เก็บได้ไม่เกิน 50% ของเงินสนับสนุนที่จัดเก็บเพิ่ม

3. เงินรายได้จากโครงการตามข้อ 1.2 และ 1.3 ถือเป็นเงินนอกงบประมาณประเภทหนึ่ง สถานศึกษาต้องบันทึกการรับ - จ่ายเงินในระบบบัญชีของสถานศึกษา

4. ให้สถานศึกษาเก็บรักษาเงินสดไว้เพื่อสำรองจ่ายในโครงการภายในวงเงินไม่เกิน 30,000 บาท นอกนั้นให้นำฝากธนาคาร

การก่อกำหนดผู้ผูกพันและการใช้จ่ายเงิน

1. การใช้จ่ายเงินรายได้ของโครงการ ให้จ่ายได้เฉพาะกิจการภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือ เพื่อประโยชน์ของโครงการที่พึงเบิกจ่ายได้ตามระเบียบของทางราชการหากมีความจำเป็นอื่นใดที่ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารโครงการนั้นๆ
2. การจ่ายเงินค่าจ้างให้ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษ และลูกจ้างในโครงการ ให้เป็นไปตามบัญชีแนบท้ายระเบียบนี้ ถ้าเปลี่ยนแปลงค่าจ้างให้แตกต่างไปจากที่กำหนดในบัญชีแนบท้ายให้ผู้รักษาการณตามระเบียบนี้เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติเปลี่ยนแปลงบัญชีแนบท้าย
3. การจัดซื้อ จัดจ้าง ที่ต้องการคุณลักษณะพิเศษนอกเหนือจากทางราชการกำหนด ให้คณะกรรมการบริหารโครงการพิจารณาให้ความเห็นชอบ

การประเมินผลโครงการ

1. ให้คณะกรรมการบริหารโครงการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินโครงการทุกปี เมื่อสิ้นปีการศึกษาแล้วรายงานผลให้เจ้าสังกัดทราบ
- 2.ให้นำผลของการประเมินโครงการไปปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป
3. การจะแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม ระเบียบนี้ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณา เมื่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการเห็นชอบแล้ว ให้นำเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาและอนุมัติให้มีการแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม ระเบียบต่อไปได้
4. ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด

3. กระบวนการจัดหาครูผู้สอนในโรงเรียนสองภาษา

การจ้างชาวต่างประเทศตำแหน่งครูสอนชาวต่างประเทศ

คุณสมบัติ

1. วุฒิปริญญาตรี หรือเทียบเท่า (ชั้นต้น) ในสาขาวิชาที่สอน
 - 1.1 ในกรณีที่สอนภาษาต่างประเทศควรเป็นเจ้าของภาษาโดยตรง
 - 1.2 ในกรณีที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา ต้องจบเอกภาษาที่จะปฏิบัติงานสอน และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2. อายุไม่เกิน 60 ปี (หากเกินให้ดูหลักเกณฑ์ในข้อที่ 5 และ 6)
3. สามารถเป็นที่ปรึกษาและวิทยากรของครูในหมวดวิชาได้
4. ผลิตสื่อและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนได้
5. เข้าใจในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ไทยพอสมควร

หลักเกณฑ์

1. ลูกจ้างชาวต่างประเทศเป็นลูกจ้างซึ่งมีสัญญาจ้าง มีสิทธิ และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง
2. สัญญาจ้างชาวต่างประเทศเข้าปฏิบัติงานให้จ้างมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดยต่อสัญญาปีต่อปี
3. การขอแก้ไขร่างสัญญาจ้างชาวต่างประเทศเข้าปฏิบัติงาน ต้องแก้ไขให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนราชการ และไม่ผูกพันกับวงเงินงบประมาณเกินไปกว่าก่อนการแก้ไข
4. การจ้างลูกจ้างชาวต่างประเทศทุกระดับ ให้จ้างในอัตราของตำแหน่งตามบัญชีกำหนด
5. การจ้างลูกจ้างชาวต่างประเทศไม่ควรจ้างบุคคลที่มีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ เข้าปฏิบัติงาน เว้นแต่กรณีจำเป็นแท้จริงที่ไม่อาจหาจ้างบุคคลอื่นเข้าปฏิบัติงานแทนได้ ก็ให้จ้างโดยอายุไม่เกิน 65 ปีบริบูรณ์
6. การจ้างลูกจ้างชาวต่างประเทศที่มีอายุเกิน 65 ปี ให้ยึดหลักการพิจารณาเลือกสรรบุคคลมาดำรงตำแหน่ง ดังนี้
 - 6.1 ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการของตำแหน่งที่ต้องการเลือกสรรบุคคล มาดำรงตำแหน่ง เช่น คุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และสุขภาพ เป็นต้น
 - 6.2 ผู้นั้นเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่ดีที่สุด หรือดีกว่าบุคคลอื่น ๆ ที่มีให้เลือก
 - 6.3 ค่าตอบแทนที่จะจ่ายให้ผู้นั้นได้รับการเลือกสรร มีความเหมาะสมกับความรับผิดชอบ และคุณสมบัติของบุคคล
 - 6.4 ผู้นั้นมีคุณสมบัติอื่น ๆ ไม่ขัดกับคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ทางราชการกำหนดไว้
7. ให้ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการจ้าง และทำสัญญาจ้างครูชาวต่างประเทศ

การจ้างครูชาวต่างประเทศและขั้นตอนปฏิบัติ

1. โรงเรียนจัดหาครูชาวต่างประเทศ

1.1. จัดทำโครงการและสัญญาจ้าง

1.2. แจ้งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด พร้อมแนบเอกสาร คือ โครงการ

สัญญาจ้าง ตารางสอน และสำเนาหนังสือเดินทางของครูชาวต่างประเทศ

2. โรงเรียนแจ้งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเพื่อทราบ และขอความอนุเคราะห์ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดมีหนังสือถึงกรมสามัญศึกษา เพื่อขออำนาจความสะดวกในการขอใบอนุญาตทำงาน และขอต่ออายุการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง (วีซ่า) ก่อนการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง จะหมดอายุลงอย่างน้อย 1 เดือน

3. กรมสามัญศึกษา (กองแผนงาน) มีหนังสือนำถึงกรมการจัดหางาน/จัดหางานจังหวัด และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง/ด่านตรวจคนเข้าเมือง เพื่อขอใบอนุญาตทำงาน และขอต่ออายุการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง(วีซ่า) ตามลำดับ

4. โรงเรียน/ครู รับหนังสือนำเพื่อนำไปกรมการจัดหางาน/จัดหางานจังหวัด และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง/ด่านตรวจคนเข้าเมือง เพื่อขอใบอนุญาตทำงาน และขอต่ออายุการตรวจลงตราหนังสือเดินทาง (วีซ่า) ซึ่งจะต้องติดต่อเป็นราย ๆ ไป

4. โรงเรียนสองภาษา

โรงเรียนสองภาษา เป็นโรงเรียนรูปแบบใหม่ตามนโยบายที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาของผู้เรียน และในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทของความเป็นผสมผสานกับความเป็นสากล ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

ระดับที่เปิดสอน ทั้ง 2 โปรแกรม เปิดสอน 3 ระดับ ทั้ง ประถม, ม.ต้น และ ม.ปลาย

วิชาที่เปิดสอน EP : จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ในวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา ส่วนระดับมัธยมศึกษาให้สอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทย สังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

MEP : ทุกชั้นต้องสอนไม่เกิน 50% ของชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยระดับ
ม.ต้น รวมแล้วไม่เกิน 15 ชั่วโมง ม.ปลายไม่เกิน 17 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งนี้แต่ละรายวิชาที่สอน
ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียน และความเหมาะสมในการนำไปใช้ในท้องถิ่น

ทั้งนี้ โรงเรียนสองภาษาในขณะนี้ มีทั้งสิ้น 109 โรงเรียน ที่ให้เปิดสอนโปรแกรม MEP (Mini
English program) ปีการศึกษา 2546 มีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 17 โรงเรียน

1. โรงเรียนประถมศึกษาธรรมศาสตร์	ปทุมธานี
2. โรงเรียนอนุบาลยะลา	ยะลา
3. โรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช	นครศรีธรรมราช
4. โรงเรียนวัดปทุมทวยการราม	นครศรีธรรมราช
5. โรงเรียนอนุบาลกระบี่	กระบี่
6. โรงเรียนอนุบาลภูเก็ต	ภูเก็ต
7. โรงเรียนจ่าการบุญ	พิษณุโลก
8. โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่	เชียงใหม่
9. โรงเรียนอนุบาลเชียงราย	เชียงราย
10. โรงเรียนอนุบาลบ้านดอน (ศรีเสริมกสิกร)	น่าน
11. โรงเรียนอนุบาลขอนแก่น	ขอนแก่น
12. โรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา	นครราชสีมา
13. โรงเรียนสฤษดีโคข	จันทบุรี
14. โรงเรียนอนุบาลศรีสะเกษ	ศรีสะเกษ
15. โรงเรียนอนุบาลชลบุรี	ชลบุรี
16. โรงเรียนอนุบาลนครปฐม	นครปฐม
17. โรงเรียนวัดดอนไก่อเตี้ย	เพชรบุรี

กรมสามัญศึกษา จำนวน 36 โรงเรียน

1. โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์	กรุงเทพฯ
2. โรงเรียนสิริรัตนาธร	กรุงเทพฯ
3. โรงเรียนสตรีวิทยา 2	กรุงเทพฯ

4. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี	นนทบุรี
5. โรงเรียนสตรีนนทบุรี	นนทบุรี
6. โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว	สมุทรปราการ
7. โรงเรียนสตรีนครรราชวิทยาลัย	นครปฐม
8. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยรังสิต	ปทุมธานี
9. โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง ปทุมธานี	ปทุมธานี
10. โรงเรียนรัษฎานุบุรี	ปทุมธานี
11. โรงเรียนคณะราษฎรบำรุง ยะลา	ยะลา
12. โรงเรียนสตรีภูเก็ต	ภูเก็ต
13. โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ภูเก็ต	ภูเก็ต
14. โรงเรียนสภาราชาธิ์	ตรัง
15. โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ	เพชรบุรี
16. โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์	กาญจนบุรี
17. โรงเรียนวิสุทธิรังษี	กาญจนบุรี
18. โรงเรียนหัวหิน	ประจวบคีรีขันธ์
19. โรงเรียนสระบุรีวิทยาคม	สระบุรี
20. โรงเรียนพุแควิทยา	สระบุรี
21. โรงเรียนหนองจางวิทยา	อุทัยธานี
22. โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม	พิษณุโลก
23. โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี	พิษณุโลก
24. โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ พะเยา	พะเยา
25. โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย	เชียงใหม่
26. โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย	ลำปาง
27. โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล	อุดรธานี
29. โรงเรียนเลยพิทยาคม	เลย
29. โรงเรียนเบ็ญจมะมหาราช	อุบลราชธานี
30. โรงเรียนสารคามพิทยาคม	มหาสารคาม
31. โรงเรียนสุรธรรมพิทักษ์	นครราชสีมา
32. โรงเรียนสตรีสิริเกศ	ศรีสะเกษ

33. โรงเรียนชลกันยานุกูล	ชลบุรี
34. โรงเรียนระยองวิทยาคม	ระยอง
35. โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์	ตราด
36. โรงเรียนนวมราชานุสรณ์	นครนายก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 48 โรงเรียน

1. โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย	กรุงเทพฯ
2. โรงเรียนเอกตรา	กรุงเทพฯ
3. โรงเรียนอุดมศึกษา	กรุงเทพฯ
4. โรงเรียนจักรวิทยา	กรุงเทพฯ
5. โรงเรียนอนุบาลประนันท์กิจ	กรุงเทพฯ
6. โรงเรียนอนุบาลเด็กสากล	กรุงเทพฯ
7. โรงเรียนเลิศหล้า	กรุงเทพฯ
8. โรงเรียนสารสาสน์พิทยา	กรุงเทพฯ
9. โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์	กรุงเทพฯ
10. โรงเรียนพระมารดาภิศจานูเคราะห์	กรุงเทพฯ
11. โรงเรียนคริสต์ธรรมศึกษา	กรุงเทพฯ
12. โรงเรียนทิวไผ่งาม	กรุงเทพฯ
13. โรงเรียนปัญญาศักดิ์	กรุงเทพฯ
14. โรงเรียนสมบุญวิทย์	กรุงเทพฯ
15. โรงเรียนอยู่เย็นวิทยา	กรุงเทพฯ
16. โรงเรียนสารสาสน์วิเทศ บางบอน	กรุงเทพฯ
17. โรงเรียนคริสต์ธรรมวิทยา	กรุงเทพฯ
18. โรงเรียนกสิณธรอนุสรณ์	กรุงเทพฯ
19. โรงเรียนอัสสัมชัญ	กรุงเทพฯ
20. โรงเรียนแย้มสะอาด	กรุงเทพฯ
21. โรงเรียนเด็กสากล	กรุงเทพฯ
22. โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม	กรุงเทพฯ
23. โรงเรียนพระหฤทัยคอนเวนต์	กรุงเทพฯ

24. โรงเรียนเลิศหล้าถนนกาญจนาภิเษก	กรุงเทพฯ
25. โรงเรียนบางกอกสองภาษา	กรุงเทพฯ
26. โรงเรียนสารสาสน์วิเทศร่มเกล้า	กรุงเทพฯ
27. โรงเรียนวรนาถบางเขน	กรุงเทพฯ
28. โรงเรียนโชคชัย	กรุงเทพฯ
29. โรงเรียนพัฒนาเด็ก	กรุงเทพฯ
30. โรงเรียนสารสาสน์วิเทศศึกษา	สมุทรปราการ
31. โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสเซเวียร์ เมืองทอง	กรุงเทพฯ
32. โรงเรียนสาธิตคริสเตียนวิทยา	นนทบุรี
33. โรงเรียนตรีทศ	เชียงใหม่
34. โรงเรียนขอนแก่นวิเทศศึกษา	ขอนแก่น
35. โรงเรียนดรุณาราชบุรี	ราชบุรี
36. โรงเรียนบูรพาพัฒนศาสตร์	ชลบุรี
37. โรงเรียนจินตรังษี	ตรัง
38. โรงเรียนกิตติวิทย บ้านพรุ	สงขลา
39. โรงเรียนพลวิทยา	สงขลา
40. โรงเรียนนุฒิโชติ	ชลบุรี
41. โรงเรียนวิชัยวิทยา	เชียงใหม่
42. โรงเรียนขจรเกียรติศึกษา	ภูเก็ต
43. โรงเรียนอนุบาลรังษี	ปทุมธานี
44. โรงเรียนแย้มสะอาดรังสิต	ปทุมธานี
45. โรงเรียนคาราสุมุทรรุเกิด	ภูเก็ต
46. โรงเรียนอนุบาลบุษบง	ภูเก็ต
47. โรงเรียนสาธิตคริสเตียนวิทยา	นนทบุรี
48. โรงเรียนมงกุฎเอเชีย	นนทบุรี

5. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิชาเปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษ โครงการโรงเรียน สองภาษา จังหวัดพิษณุโลก

5.1 โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม

ก. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถและทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในระดับสากล
- 2) เพื่อสนับสนุนให้ครู อาจารย์และบุคลากรของโรงเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา
- 3) เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 4) เพื่อสนองตอบความต้องการของชุมชน

ข. เป้าหมาย

ด้านคุณภาพ

- 1) ผู้เรียนมีความรู้ภาษาอังกฤษดีขึ้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันเพื่อการสื่อสาร และสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองให้รู้จักวิคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา มีจิตสำนึกต่อตนเอง ชุมชน สังคมและโลก โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อได้มากขึ้น
- 3) โรงเรียนสามารถเป็นแหล่งศึกษาวิธีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับโรงเรียนอื่นได้

ด้านปริมาณ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 40 คน /1 ห้องเรียน (กลุ่มละ

20 คน/2 กลุ่ม)

ค. วิชาที่เปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษ

- 1) วิทยาศาสตร์
- 2) คณิตศาสตร์
- 3) คอมพิวเตอร์

LB
3051
พ.ค. 1
2547

สำนักหอสมุด

26 พ.ค. 2547

4740121

- 4) สังคมศึกษา
- 5) ภาษาอังกฤษ
- 6) สุขศึกษา

5.2 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี

ก. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม
- 2) เพื่อส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
- 3) เพื่อสร้างเจตคติที่ดีของนักเรียนต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ
- 4) เพื่อให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร
- 5) เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สู่วิชาการ เป็นเลิศทางวิชาการ และภาษาอังกฤษ
- 6) เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเต็มศักยภาพ สู่วิชาการ เป็นเลิศ

ข. เป้าหมาย

- 1) ด้านปริมาณ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 กลุ่ม 30 คน
- 2) ด้านคุณภาพ นักเรียนมีความเป็นสากล เป็นเลิศทางวิชาการ และภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ค. วิชาที่เปิดสอนเป็นภาษาอังกฤษ

- 1) ภาษาอังกฤษ
- 2) คณิตศาสตร์
- 3) วิทยาศาสตร์
- 4) สังคมศึกษา

5.3 โรงเรียนเจ้าการบุญ

ก. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ
- 2) เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้เหมาะสม วัย และชั้นเรียน

ข. เป้าหมาย

- 1) ด้านปริมาณ เปิดสอนในชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 1 ห้องเรียน 30 คน
- 2) ด้านคุณภาพ
 - (1) นักเรียนมีความรู้ความสามารถเหมาะสม วัย และชั้นเรียน
 - (2) นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ
 - (3) นักเรียนกล้าแสดงออก

ค. วิชาที่เปิดสอน

- 1) คณิตศาสตร์
- 2) ภาษาอังกฤษ
- 3) วิทยาศาสตร์
- 4) ศิลปะ

6. การประเมินโครงการ

6.1 ความหมายของโครงการ

คำว่า “โครงการ” ในภาษาไทย จะตรงกับคำว่า “Program” และ “Project” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ทดแทนกันอยู่เสมอ ๆ และมีผู้ให้ความหมายที่ยกเป็นตัวอย่างพอสังเขปดังนี้

นิตา ชูโต (นิตา ชูโต 2531. หน้า 6 อ้างถึงในรัตนะ บัวสนธ์ 2540 หน้า 4) ได้ให้ความหมายของโครงการว่า หมายถึง “ความคิด แนวทาง กิจกรรม หรือผลรวมที่เกิดจากกิจกรรมที่ได้จัดวางไว้ในโครงการนั้น ๆ แนวคิดการจัดกิจกรรม หรือกลุ่มของกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบมีงบประมาณ และระยะเวลาการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้”

สมคิด พรหมจ้อย (2542. หน้า 14) กล่าวถึงความหมายของโครงการ ว่า หมายถึง หน่วยของแผนงาน หรือกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมาย

หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเด่นชัด มีระยะเวลาเริ่มต้น และสิ้นสุดที่แน่นอน และมักจะเป็นงานพิเศษ ที่ต่างไปจากงานประจำ โครงการจะประกอบด้วยงาน (Task) และกิจกรรม (Activity)

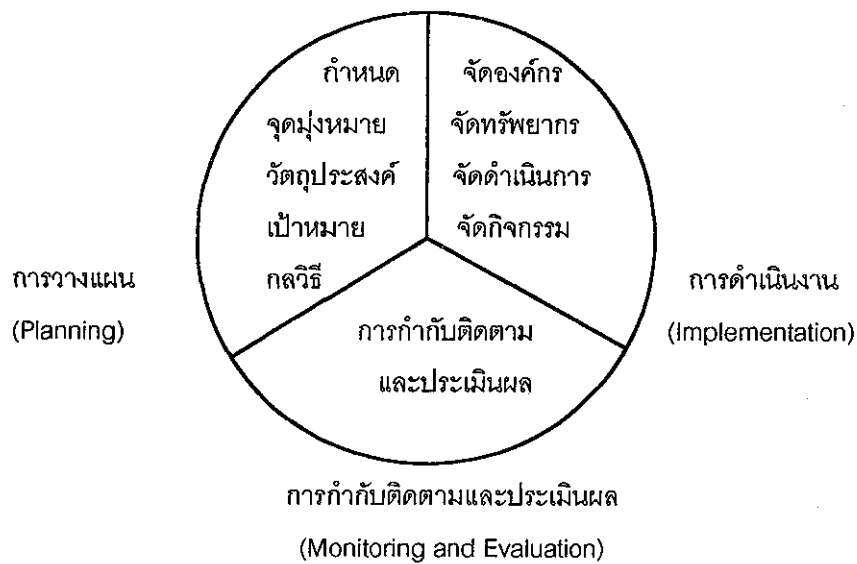
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2528. หน้า 96 อ้างถึงในรัตนะ บัวสนธิ์ 2540. หน้า 3) ให้ความหมายว่า หมายถึง "แผนย่อย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน หรือเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่จะดำเนินการในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ได้ระบุไว้"

รัตนะ บัวสนธิ์ (2540. หน้า 4) กล่าวว่า โครงการ หมายถึงส่วนย่อยหนึ่งของแผนงาน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม ทรัพยากรในการดำเนินงาน และระยะเวลาดำเนินการ เพื่อการบรรลุเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของโครงการนั้น

จากการให้ความหมายของคำว่าโครงการดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง กลุ่มของกิจกรรมที่ดำเนินไป โดยใช้ทรัพยากร และระยะเวลา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และได้ผลิตผลออกมาตามเป้าหมายที่วางไว้

6.2 องค์ประกอบพื้นฐานของการดำเนินโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2542. หน้า 26) กล่าวว่า การดำเนินโครงการใดก็ตาม ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ต้องอาศัยองค์ประกอบพื้นฐานเชิงระบบ 3 องค์ประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบพื้นฐานเชิงระบบ

จากองค์ประกอบพื้นฐานของการดำเนินโครงการเชิงระบบจะเห็นได้ว่า การกำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินโครงการ การดำเนินโครงการจะเริ่มจากการวางแผนโครงการ ซึ่งเป็นกรคิดล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร เมื่อไร และใครเป็นผู้กระทำ เพื่อกำหนดความเป็นไปที่พึงประสงค์ของโครงการในอนาคตในรูปของจุดมุ่งหมาย (Goal) วัตถุประสงค์ (Objectives) เป้าหมาย (Target) และวิธีการหรือกิจกรรม จากนั้นจึงดำเนินการจัดสรรทรัพยากร และกิจกรรมจากที่ได้กำหนดไว้ในแผนเพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ ส่วนการติดตาม กำกับ และการประเมินผล ก็จะเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจคุณค่าของการพัฒนาโครงการ และช่วยให้ทราบว่าแผนที่วางไว้นำมาดำเนินการแล้ว ทำได้ตามแผนหรือไม่ มีปัญหา อุปสรรคในด้านใดบ้างลง ดำเนินงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด ผลที่เกิดขึ้น ควรพัฒนาโครงการแบบใด ควรพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอะไรบ้าง เพื่อให้บรรลุผลตามที่ต้องการ

6.3 ความหมายของการประเมินโครงการ

ประชุม รอดประเสริฐ (2529, หน้า 3) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการ และพิจารณาংশชี้ให้ทราบจุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไป หรือจะยุติการดำเนินงานโครงการนั้นเสีย

6.4 ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ลำราญ มีแจ่ง (2544, หน้า 20 – 21) กล่าวว่า หลักของการดำเนินการใด ๆ จะต้องมีการติดตามผลงาน หรือประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมายไปดำเนินการ การติดตามผลงาน เป็นการประเมินวิธีหนึ่ง เพื่อตรวจสอบว่างานได้ดำเนินไปอย่างไร เป็นการป้องกันไม่ให้งานแต่ละช่วง แต่ละตอนดำเนินการผิดจุดประสงค์และเป้าหมาย ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และทำให้การดำเนินงานนั้นมีโอกาสประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดมากยิ่งขึ้น ซึ่งจำแนกความสำคัญของการประเมินโครงการทางการศึกษาได้ดังนี้

6.4.1 ช่วยชี้ให้เห็นว่า จุดประสงค์ของการดำเนินงานนั้น เหมาะสม และเป็นไปได้ เพียงใดการดำเนินงาน หรือโครงการใด ๆ จะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ของการดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวช่วยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการนี้ และการดำเนินงานนั้น มีความเป็นไปได้เพียงใด

6.4.2 ทำให้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ การประเมินโครงการนั้นนอกจากประเมินส่วนอื่น ๆ แล้ว จะต้องประเมินว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าได้ดำเนินงานไปแล้วได้ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ซึ่งเป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

6.4.3 กระตุ้นให้มีการเร่งรัดปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ดำเนินงานมีการเร่งรัด และปรับปรุง การดำเนินงานเมื่อพบข้อบกพร่องในการดำเนินงาน

6.4.4 ช่วยให้เห็นข้อบกพร่องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอน ซึ่งจะใช้เป็นหลักในการปรับปรุงการดำเนินงาน การประเมินการดำเนินงานทุกขั้นตอนจะทำให้พบข้อบกพร่อง

6.4.5 ช่วยควบคุมการดำเนินงานให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการลดความสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร

6.4.6 ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติการตามโครงการ

6.4.7 ช่วยให้ข้อสนเทศแก่ผู้บริหารในด้านการดำเนินงาน ผู้บริหารต้องการทราบข้อมูลทุกแง่มุมจากผลของการประเมิน ซึ่งผู้บริหารจะได้นำไปพิจารณา วิเคราะห์ และตัดสินใจสั่งการได้ถูกต้อง

6.4.8 ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมในครั้งต่อ ๆ ไป
 ดิเรก ศรีสุขโข (2535. หน้า 90) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นงานที่สำคัญยิ่งส่วนหนึ่ง ที่มีทั้งหน้าที่ในด้านการปรับปรุงแผนและวิธีดำเนินงาน และมีหน้าที่ประเมินผลสำเร็จของโครงการด้วยงานด้านนี้เป็นงานที่ต้องทำควบคู่กันไปกับงานโครงการ ซึ่งควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ เพราะมีงานในหน้าที่ที่จะต้องทำในหลายลักษณะ ตั้งแต่เริ่มวางแผนโครงการจนกระทั่งเสร็จสิ้นโครงการ สำหรับในส่วนของวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลนั้น เป็นงานที่ผู้รับผิดชอบงานเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจจัดสร้างขึ้นมาใช้ให้ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับแผนของโครงการ ดังนั้น การประเมินโครงการจะมีลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- การประเมินผลมีหน้าที่ทั้งช่วยปรับปรุงโครงการ และประเมินความสำเร็จของโครงการ
- การประเมินผลต้องระบุไว้ในแผนโครงการว่า จะประเมินผลสิ่งใด เมื่อไร ด้วยวิธีการใด และรายงานให้ใครทราบเมื่อไร
- แผนงานที่ดีต้องระบุสิ่งต่าง ๆ ไว้เด่นชัด และสะดวกในงานประเมินผล

- การประเมินผลโครงการแต่ละโครงการอาจต้องใช้เครื่องมือหลายชนิด ซึ่งแผนโครงการจะช่วยให้แนวทางได้

- input และ output เกี่ยวกับการประเมินผล ต้องอยู่ในแผนโครงการด้วย
สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2535. หน้า 120) กล่าวถึง คุณลักษณะที่สำคัญของการประเมินโครงการ

1. มุ่งแก้ปัญหาเฉพาะ
2. เน้นเสนอทางเลือกเพื่อการตัดสินใจ
3. มุ่งสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ผลประเมิน ทำให้มีอิสระในการสืบค้นน้อย
4. เน้นการประเมินอรรถประโยชน์ทางสังคม (Social Utility) โดยตรง
5. ผลประเมินมีคุณลักษณะเฉพาะสูง ความเป็นสากลน้อย
6. เป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่า (Value) โดยตรง
7. การตรงต่อเวลาในการประเมิน
8. การเป็นที่เชื่อถือในผลที่ประเมินได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการประเมินโครงการ จะช่วยชี้ให้เห็น และทำให้ทราบว่าจุดประสงค์ หรือการดำเนินการนั้นเหมาะสม บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งเป็นการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของโครงการ เป็นการลดความสูญเปล่าในการใช้ทรัพยากร ทำให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติ ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในแง่มุมต่าง ๆ จากผลการประเมิน และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการ และปรับปรุงโครงการ รวมถึงการตัดสินใจที่จะดำเนินการโครงการในอนาคตต่อไป

6.5 วัตถุประสงค์ของการประเมินผลโครงการ

แอนเดอร์สันและบอล (Anderson, S.B. and Ball, S. 1978. p. 14-35 อ้างใน รัตนะ บัวสนธิ. 2540. หน้า 18) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินผลโครงการว่ามี 6 ประการ ได้แก่

ประการที่หนึ่ง เพื่อช่วยในการตัดสินใจนำโครงการไปใช้ ซึ่งได้แก่ การประเมินว่าโครงการที่จัดทำขึ้นนั้นมีความจำเป็นมากน้อย หรือมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ ความเป็นไปได้ หรือคุ้มค่างบกับเงินทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพียงไร โครงการเป็นที่ต้องการสำหรับกลุ่มเป้าหมาย หรือ จะได้รับการสนับสนุนแค่ไหน รวมทั้งขนาด และขอบเขตการนำโครงการไปใช้กว้าง หรือแคบ เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้จะช่วยในการนำมาประมวลสรุป ตัดสินใจ สำหรับผู้บริหาร หรือ แหล่งทุนที่จะตัดสินใจอนุมัติการนำโครงการดังกล่าวไปดำเนินการใช้ต่อไป

ประการที่สอง เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการโดยต่อเนื่องต่อไป หรือการขยายโครงการ และการรับรองโครงการ ซึ่งได้แก่การประเมินภายหลังจากโครงการ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว (ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้) เป็นการประเมินเพื่อจะรู้ว่าโครงการดังกล่าวยังมีความจำเป็นต้องจัดให้มีอยู่อีกต่อไปหรือไม่ ผลที่ได้จากการดำเนินโครงการได้รับผลตอบแทนคุ้มค่างบประมาณที่สูญเสียไปมากน้อยเพียงใด และโครงการที่ดำเนินการไปนั้นก่อให้เกิดผลข้างเคียง (Side Effects) ทั้งทางบวก และทางลบหรือไม่

ประการที่สาม เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินเมื่อโครงการได้มีการนำไปดำเนินการใช้ระยะหนึ่ง หรือเป็นการประเมินในช่วงการดำเนินโครงการ ทั้งนี้ โดยทำการประเมินเพื่อที่จะปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของโครงการ อันได้แก่

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อที่จะรู้ว่าวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ นั้น เมื่อมีการดำเนินโครงการไปชั่วขณะหนึ่ง มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ หรือได้รับการยอมรับสนับสนุนร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

2. เนื้อหาของโครงการ เป็นการพิจารณาว่าเนื้อหาสาระ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในโครงการมีความครอบคลุมเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่ ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมเป็นไปตามลำดับที่เอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงไร นอกจากนั้นก็ยังพิจารณาอีกว่าเนื้อหาสาระของโครงการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับภูมิหลัง หรือพื้นเพเดิมของกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการจากโครงการมากน้อยเพียงใด

3. วิธีการดำเนินโครงการ โดยพิจารณาว่า โครงการที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น มีกลุ่มเป้าหมายร่วมโครงการเป็นจำนวนเท่าไร ครบหรือไม่ครบตามที่กำหนดไว้ โครงการมีผู้ร่วมงานเพียงพอหรือไม่ เท่าไร โครงการมีการดำเนินงาน หรือดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างไร กลุ่มเป้าหมายผู้ร่วมโครงการได้รับการเสริมแรง หรือการสร้างแรงจูงใจอย่างไร ทำนองนี้ เป็นต้น

4. สภาวะแวดล้อมของโครงการ หมายถึง การพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายทางการเมือง หรือทางการบริหารของผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการว่าให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือไม่อย่างไร สัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานในโครงการมีลักษณะเช่นไร ชัดแย้งกันหรือไม่ เป็นอุปสรรคต่อการที่จะดำเนินการต่อไปเพียงใด ทรัพยากรสนับสนุนอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการมีเพียงพอมากน้อยเพียงใด ตลอดจนกระทั่งการยอมรับ หรือให้การสนับสนุน และการต่อต้านของสาธารณะที่มีต่อโครงการเป็นไปในทิศทางใด เหล่านี้เป็นต้น

ประการที่สี่ เพื่อที่จะได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการให้ความสนับสนุนโครงการจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ การพิจารณาความสนับสนุนโครงการสาธารณชน การเมือง แหล่งเงินทุน รวมทั้งนักวิชาชีพอื่น ๆ โดยต้องกรู้ว่าแหล่งดังกล่าวนี้มีแหล่งใดบ้างให้การสนับสนุนโครงการอย่างแท้จริง เมื่อมีการดำเนินโครงการอยู่ในขณะนั้น

ประการที่ห้า เพื่อที่จะได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขัดขวางต่อต้าน โครงการจากแหล่งต่าง ๆ ในทางตรงกันข้ามกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการในข้อที่สี่ นอกจากเราจะต้องกรู้ถึงแหล่งที่ให้การสนับสนุนโครงการแล้ว ในการดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตาม บางครั้งโครงการดังกล่าวนั้นก็ได้รับการขัดขวางต่อต้าน ทำให้การดำเนินโครงการไม่อาจเป็นไปได้โดยสะดวก และวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้อาจจะไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้น การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่าแหล่งใดบ้างที่ขัดขวางโครงการ จึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้ เพื่อจะได้หาทางแก้ไข ปรับปรุง ให้ดำเนินโครงการให้มีความเป็นไปได้โดยสะดวกต่อไป

ประการที่หก เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการพื้นฐานด้านต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง การได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในพื้นฐานอื่นที่นอกเหนือจากความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงการที่ทำการประเมิน แต่ทว่ามิผลต่อโครงการ ได้แก่ พื้นฐานด้านการศึกษาด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา และด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

รัตนะ บัวสนธิ์ (2540. หน้า 18) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินผลโครงการ (Program Evaluation Purpose) หรือบางครั้งเรียกว่า จุดประสงค์ของการประเมินผลโครงการ (Program Evaluation Objective) ซึ่งหมายถึงความต้องการเกี่ยวกับการประเมินผลโครงการ ที่กำหนดได้ชัดเจนอย่างเจาะจง สามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนมีความเป็นไปได้ ในความต้องการจากการทำการประเมินผลนั้น ได้ได้สรุปวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการทำการประเมินผลโครงการว่ามีอยู่ 3 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง เพื่อรวบรวมข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของโครงการ เมื่อมีการนำโครงการไปใช้ดำเนินการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เพื่อการตัดสินใจก่อนใช้โครงการ

ประการที่สอง เพื่อรวบรวมข้อมูลช่วยในการตัดสินใจปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของโครงการ เมื่อมีการนำโครงการไปใช้ หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการดำเนินโครงการ

ประการที่สาม เพื่อรวบรวมข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับการขยายโครงการให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องต่อไป หรือการล้มเลิกโครงการ

6.6 ประเภทของการประเมินโครงการ

ฟรีแมน รอสซี และไรท์ (Freeman, Rossi and Wright. 1980. p. 14 อ้างใน ภูมิศรี จันทร์ดา 2535. หน้า 28) ได้แบ่งการประเมินโครงการออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

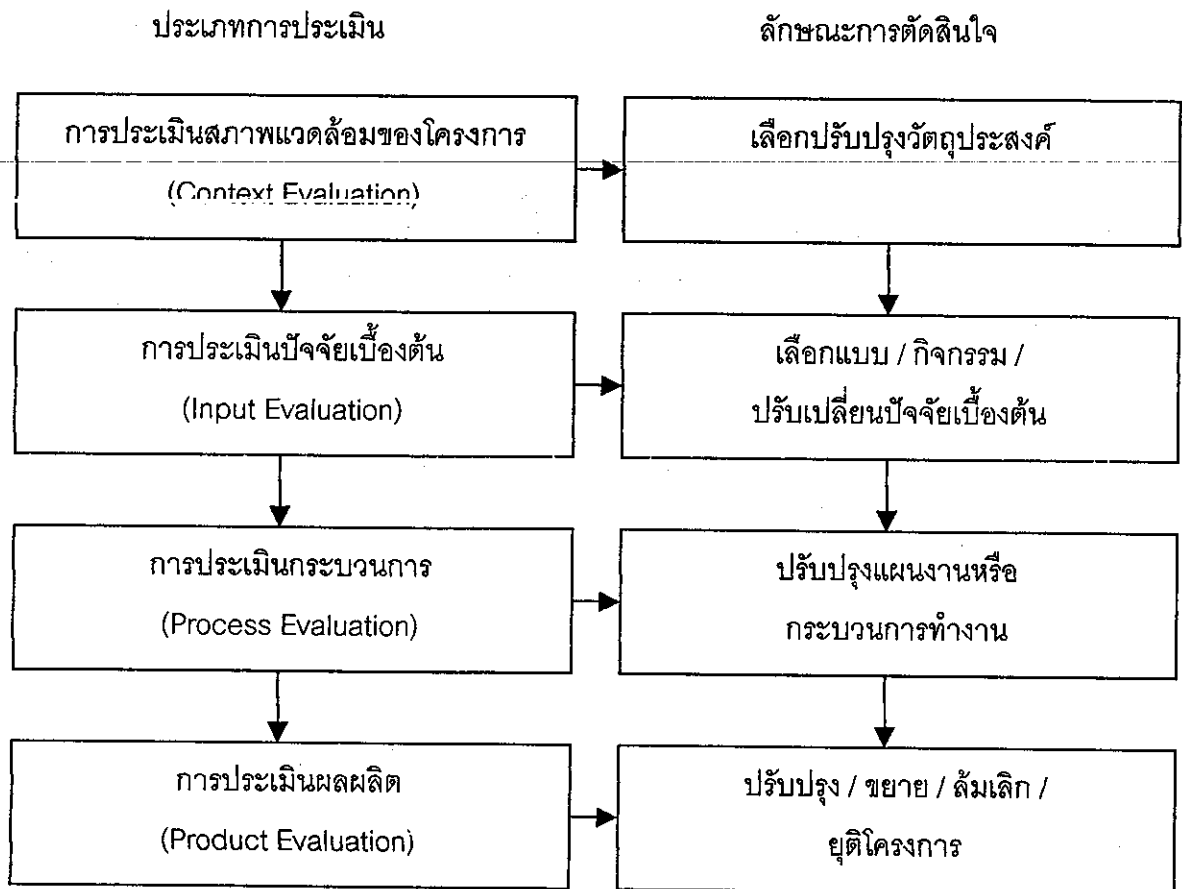
- 1) การประเมินวางแผนโครงการ
- 2) การประเมินการควบคุมโครงการ
- 3) การประเมินผลและผลกระทบโครงการ
- 4) การประเมินค่าใช้จ่าย
- 5) การประเมินแบบครอบคลุม

ส่วนแนวคิดของสคริปต์เว่น ถือเอาช่วงเวลาของการประเมินเป็นหลัก คือ การประเมินผลย่อย เป็นการประเมินที่จัดทำในระหว่างดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการปรับปรุง และการประเมินผลสรุป เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการตรวจสอบประสิทธิผลของโครงการ

6.7 ทฤษฎีการประเมินโครงการแบบ CIPP MODEL

แดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Daneil L. Stufflebeam 1967) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน เรียกว่า ซีปโมเดล (CIPP MODEL) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยจุดเน้นสำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์การประเมินคือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ คำว่า CIPP เป็นคำย่อมาจาก C : Context, I : Input, P : Process, P : Product สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจ เลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญ มุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

ประเภทการประเมินและลักษณะการตัดสินใจ ตามกรอบความคิดของรูปแบบการประเมิน CIPP แสดงได้ดังแผนภาพ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป

แนวทางการประเมินในด้านต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (C : Context Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามต่าง ๆ เช่น

- เป็นโครงการที่สนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่
- วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือนโยบายหน่วยเหนือหรือไม่
- เป็นโครงการที่เป็นไปได้ในแง่ของโอกาส ที่จะได้รับสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือไม่

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (I : Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เหมาะสมหรือไม่ดูที่ปัจจัยที่ใช้ จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ เป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น

- ปัจจัยที่กำหนดไว้ในโครงการ มีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่
- กิจกรรม / แบบ / ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้ว ที่กำหนดไว้ในโครงการ มีความเป็นไปได้เหมาะสมเพียงใด

ฯลฯ

3. การประเมินกระบวนการ (P : Process) เป็นการประเมินระหว่างการทำงานโครงการ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้ และเป็น การรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้นด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น

- การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดที่ทำได้ หรือทำไม่ได้เพราะเหตุใด
- เกิดปัญหา อุปสรรคที่ไม่ราบรื่น ไม่คล่องตัวหรือไม่ อย่างไร
- มีการแก้ปัญหาอย่างไร

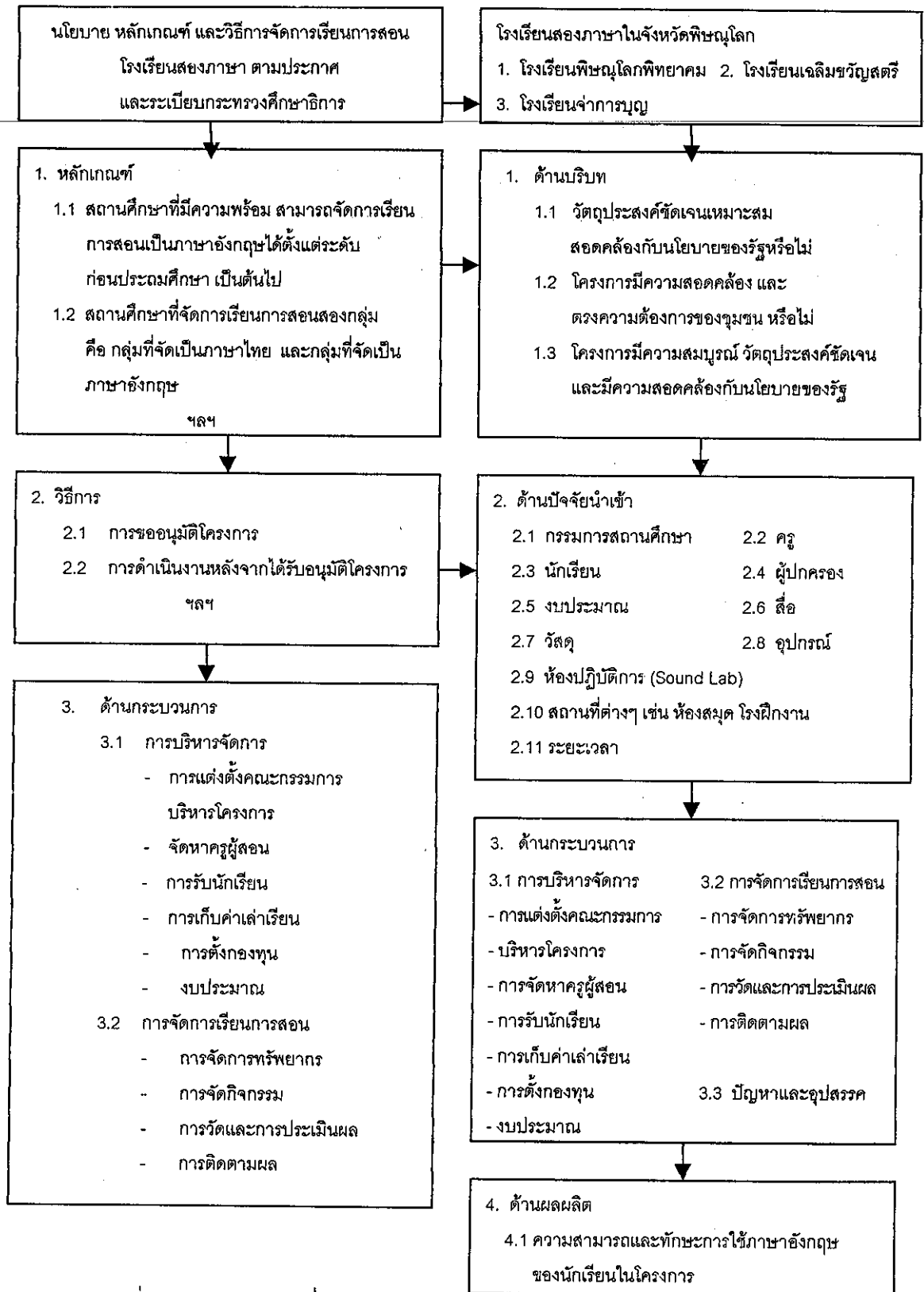
ฯลฯ

4. การประเมินผลผลิต (P : Product) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คาดหวังหรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการรายงานผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการร่วมด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญๆ เช่น

- เกิดผล / ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่
- คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร
- เกิดผลกระทบอื่นใดบ้างหรือไม่

ฯลฯ

สรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาวิจัยโครงการโรงเรียนสองภาษา จังหวัดพิษณุโลก ได้ดังนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดเพื่อการศึกษาวิจัยโครงการโรงเรียนสองภาษา จ.พิษณุโลก

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปริญญา มงคลคุณ และคณะ (2545) ได้ทำวิจัยเรื่องการประเมินโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบริบทของโครงการ

ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการพบว่าผลการประเมินจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการอยู่ในระดับมาก วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐและสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนและชุมชน

2. ด้านปัจจัยการดำเนินโครงการ

ผลการประเมินด้านปัจจัยการดำเนินโครงการพบว่าความพร้อม ความสามารถและความเหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบโครงการ อยู่ในระดับมาก ส่วนความเพียงพอในด้านจำนวนบุคลากรในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับปานกลาง ความเพียงพอของงบประมาณคู่มือดำเนินโครงการ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ

ผลการประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการพบว่าผลการประเมินจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนการประเมินผลแต่ละกิจกรรมโดยใช้เทคนิคและวิธีการหลากหลายครบทุกกิจกรรม และขยายผลการปฏิบัติกิจกรรมลงไปสู่ชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ที่มีมากที่สุดคือการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินโครงการ อุปสรรครองลงมาคือ จำนวนบุคลากร ไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่รับผิดชอบโครงการโดยเฉพาะ

4. ด้านผลการดำเนินโครงการ

ผลการดำเนินโครงการพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2544 มีความคิดเห็นและการปฏิบัติ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 11 เป้าหมาย คือ

- 4.1 รักษาความสะอาดร่างกายบ้านเรือนและชุมชน
- 4.2 มีจิตสำนึกและร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 4.3 มีวิถีประชาธิปไตย
- 4.4 เป็นผู้ประหยัด ออม และนิยมไทย

4.5 ปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม หรือหลักธรรมของศาสนาอื่นที่เด็ก และเยาวชนนับถือ

4.6 ปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทแบบไทย

4.7 มีวินัยจราจร

4.8 เป็นคนตรงต่อเวลา

4.9 การปฏิบัติตนในการเข้าแถวเรียงก่อน-หลังในการเข้ารับบริการต่างๆ

4.10 การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ ของโรงเรียนและกลุ่ม

4.11 ไม่พัวพันยาเสพติด

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เกษม วิศวะไพศาล และคณะ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่องการประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า

ด้านปัจจัย (input) ระบบการช่วยเหลือนักเรียน มีจุดเด่นที่สุดด้านปัจจัย คือผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน บุตรหลานของตนและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ปัญหาให้นักเรียนในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน เป็นอย่างดี ปัจจัยที่ 2 ที่ส่งผลดีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ มีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีผลการประเมินอยู่ในระดับดี

ด้านกระบวนการ ผลการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุงแก้ไข ถึงระดับดี ซึ่งผลการประเมินด้านกระบวนการที่อยู่ในระดับดี คือ การนิเทศ ติดตาม การประเมิน และการสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง แก้ไข คือ ครูที่ปรึกษาบางคนขาดการประเมินตนเอง ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง และขาดการจัดเก็บข้อมูลระบบสารสนเทศของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

ด้านผลผลิต ผลการประเมินอยู่ในระดับดี โดยนักเรียนมีความรู้ความสามารถ ความสนใจ จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ด้านผลลัพธ์ (Outcome) ผลการประเมินอยู่ในระดับดี นักเรียนมีความประพฤติตาม ระเบียบวินัยของโรงเรียน นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบวินัยของโรงเรียน นักเรียนเข้าร่วม กิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา

เมธี ดิษฐ์สวัสดิ์ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่องการประเมินโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บริบท 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินด้านสภาพแวดล้อมของโครงการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนการประเมินสภาพแวดล้อมทางสังคมและชุมชนต่ำกว่าเกณฑ์ทุกรายการ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้น ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ต่ำกว่าเกณฑ์
2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์
3. ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ซึ่งประเมินภารกิจในแต่ละหน่วยงาน และประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา การประเมินภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยผู้บริหารสถานศึกษา และครู เห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ปฏิบัติตามภารกิจในรายการส่วนใหญ่สูงกว่าเกณฑ์ แต่ยังเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติส่งเสริมให้เกิดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องทุกระดับไม่ดีพอ

การประเมินภารกิจของหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเห็นว่าหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ปฏิบัติภารกิจสูงกว่าเกณฑ์ทุกรายการ

การประเมินภารกิจของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เห็นว่า ส่วนใหญ่สถานศึกษาได้ปฏิบัติตามภารกิจสูงกว่าเกณฑ์

การประเมินการดำเนินงานของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ซึ่งนักเรียนมีความคิดเห็นในภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์

4. ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ประเด็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด การใช้โรงเรียนเป็นฐาน สูงกว่าเกณฑ์ ส่วนประเด็นการวิจัยในชั้นเรียน และการประกันคุณภาพการศึกษา ต่ำกว่าเกณฑ์

กฤตย์ ไชยวงศ์ และคณะ (2545) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินการพัฒนาครูแกนนำโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า

ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการศึกษานิเทศก์ ครูแกนนำและครูเครือข่าย สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ด้านสภาพบริบทของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาครูแกนนำ มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานทางการศึกษา และยังสอดคล้องกับความต้องการของครู และผู้บริหารโรงเรียน
2. ด้านปัจจัยการดำเนินโครงการ พบว่า ความพร้อมของบุคลากร เห็นด้วยมาก ความเพียงพอของงบประมาณ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมของเอกสารประกอบโครงการ ความเหมาะสมของระยะเวลา อยู่ในระดับปานกลาง
3. ด้านกระบวนการดำเนินโครงการ พบว่า ขั้นตอนการดำเนินโครงการพัฒนาครูแกนนำ ทั้งกลุ่มผู้ดำเนินโครงการและกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการมีความเห็นระดับปานกลาง การจัดกิจกรรมอบรม ประชุมสัมมนาตามโครงการ มีความเห็นระดับมาก การปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างครูเครือข่าย มีความเห็นระดับปานกลาง
4. ด้านผลผลิตของโครงการ พบว่า ผลงานทางวิชาการของครูแกนนำ มีปริมาณมาก ปริมาณของครูเครือข่าย มีปริมาณมากที่สุด การพัฒนาครูเครือข่ายตามโครงการพัฒนาครูแกนนำนี้ ครูเครือข่ายได้รับการพิจารณาคัดเลือกเป็นครูแกนนำอยู่ในปริมาณมาก

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กุมภาพันธ์ 2547 หน้า 29.) ปัญหาและสาเหตุของโรงเรียนสองภาษา พบว่า

ปัญหาแรก ปัญหาระหว่างครูที่สอนในโครงการ English Program และครูปกติ ขาดการประสานงานกันภายในโรงเรียน การแบ่งกลุ่มระหว่างครูอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพในโรงเรียน สาเหตุมาจากนโยบายของโรงเรียนให้ความสำคัญแก่ครูที่สอนในโครงการมากกว่าครูปกติอย่างเห็นได้ชัดในด้านผลตอบแทน สิทธิพิเศษต่างๆ ที่มากกว่าครูปกติ เช่น เครื่องแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งทำให้ครูด้วยกันเองเกิดการเปรียบเทียบ

ปัญหาที่สอง คือปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างเด็กที่เรียนในโครงการ และเด็กที่เรียนในหลักสูตรปกติ เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อเด็กที่เรียนในโปรแกรมสองภาษา เพราะรู้สึกว่าเป็นเด็กที่เรียนในโครงการ มีความสำคัญและมีสิทธิพิเศษมากกว่าตนเอง จึงมักเกิดความขัดแย้ง ไม่มีความสามัคคีในกรณีที่ต้องทำกิจกรรมร่วมกัน สาเหตุของปัญหานโยบายของโรงเรียนที่ต้องการให้เด็กในโครงการมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น โดยการแต่งกายที่พิเศษกว่าเด็กที่เรียนในหลักสูตรปกติ มีตราสัญลักษณ์เป็นของตนเอง ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ เช่น มีห้องเรียนที่สวยงาม มีอุปกรณ์ทันสมัยเป็นพิเศษให้เพียงกลุ่มเดียว และยังมีสวัสดิการด้านต่างๆ ที่ดีกว่าอีก เช่น อาหาร การรักษาพยาบาล

ปัญหาที่สาม คือปัญหาการเรียนของเด็กที่ย้ายมาจากต่างจังหวัดไม่สามารถสื่อสารกับครูต่างชาติได้ ทำให้เรียนไม่รู้เรื่องและมีความเครียดในการเรียน สาเหตุเนื่องมาจากโรงเรียนในต่างจังหวัดจะเริ่มเรียนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความรู้เฉพาะภาษาอังกฤษพื้นฐาน และมีทักษะด้านภาษาอังกฤษน้อยกว่าเมื่อต้องมาเรียนร่วมกับเด็กที่ได้รับการเรียนกับครูต่างชาติมาตั้งแต่อนุบาล 3 จึงทำให้ความรู้ในภาษาอังกฤษแตกต่างกันมาก จึงเกิดปัญหาในการเรียนกับเพื่อนร่วมชั้น และกดดันจากการเปรียบเทียบกับบุคคลรอบข้าง

ปัญหาที่สี่ ปัญหาระหว่างครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับผลการเรียนของบุตรหลาน และการเรียนการสอน การตรวจงานที่ผู้ปกครองบางกลุ่มคิดว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุมาจากการจัดการเรียนการสอนของครูชาวต่างชาติ จะดำเนินตามแผนการสอนที่ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด โดยที่คำนึงถึงเด็กกลุ่มใหญ่ในห้องเป็นหลัก ซึ่งเด็กในกลุ่มที่เรียนไม่ทัน ต้องเรียนซ้ำกับครูไทย ครูไทยจะต้องรับผิดชอบสอนเสริมทุกวิชา แม้ว่าในบางวิชาจะเป็นวิชาที่ตนเองไม่ชำนาญ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ซึ่งในทางปฏิบัติครูไม่สามารถทำให้นักเรียนทุกคนเก่งได้ในทุกวิชา ซึ่งผู้ปกครองบางกลุ่มตั้งความหวังไว้สูง จึงทำให้ยอมรับในจุดนี้ไม่ได้จึงเกิดความขัดแย้ง และปะทะกันระหว่างครูและผู้ปกครองขึ้น

จากปัญหาดังกล่าว ผลการวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการเรียนโรงเรียนสองภาษาไว้ ดังนี้

1. ผู้ปกครอง ควรจะสอบถามความสมัครใจและตรวจสอบหรือเตรียมความพร้อมให้กับบุตรหลานก่อนที่จะส่งเข้าเรียน
2. ผู้ปกครองควรจะศึกษาและพิจารณาโรงเรียนหลายๆ โรงเรียนเปรียบเทียบกันและคำนึงถึงมาตรฐานของแต่ละโรงเรียนอย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อน เพื่อที่บุตรหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและการดูแลที่เหมาะสมกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป
3. กรณีที่ผู้ปกครองท่านใดที่ไม่พร้อมในด้านการเงิน ก็สามารถสนับสนุนให้ลูกหลานมีความสามารถทางภาษาอังกฤษได้โดยวิธีอื่นๆ